

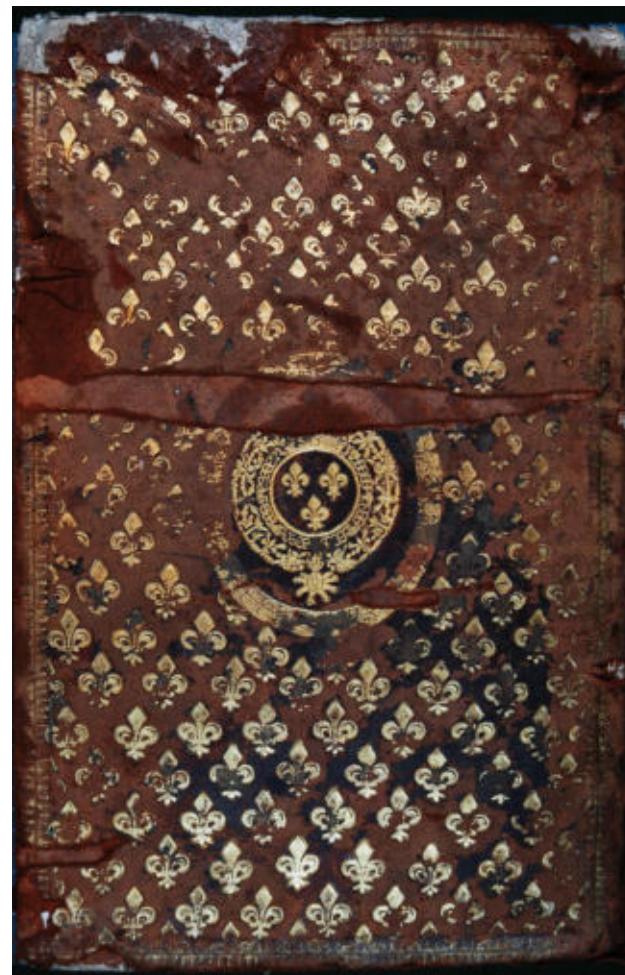
UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Potencjalne Poszlaki Proweniencyjne

Rzecz o oprawach książkowych

dr hab. Arkadiusz Wagner, prof. UMK

Instytut Badań Informacji i Komunikacji UMK

„Stan zachodnioeuropejski” vs „stan polski”

opraw starych druków jako odzwierciedlenie dziejów kraju

Niemiecka oprawa późnogotycka w typie
kobergerowskim z charakterystycznymi elementami
dekoracji (wzór owocu granatu wyciśnięty 4x z
klocka/plakiety; zapięcia tzw. wachlarzowe)

Oprawy z dekoracją radełkową charakterystyczną dla:

Niemiec (lata 20.-30. XVI w.)

Francji (2-3 dekada XVI w.)

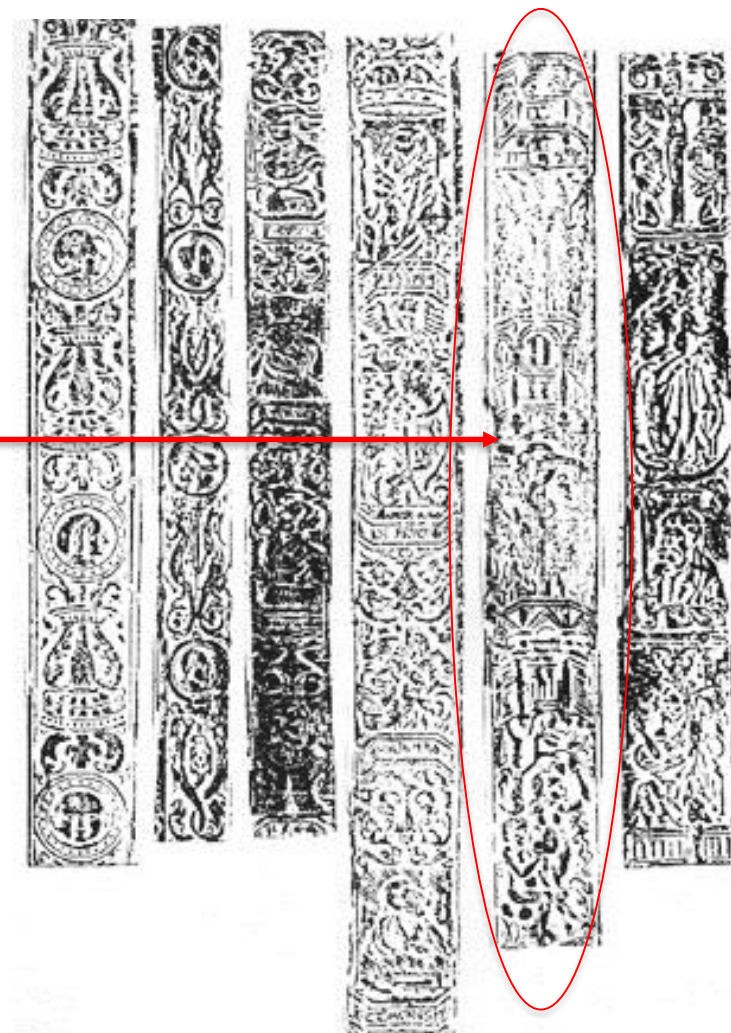
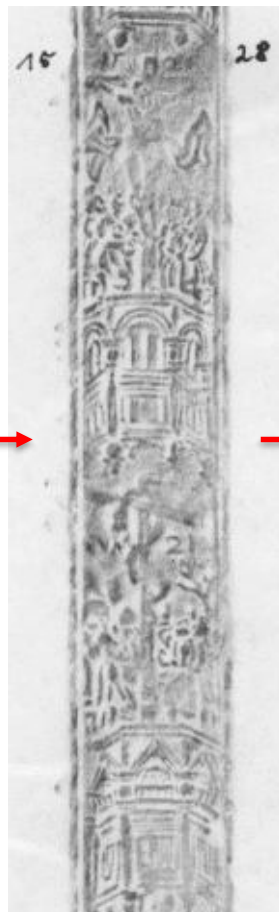

Anglii (2-3 ćw. XVI w.)

Herby miast jako potencjalne (i zwodnicze) wskazówki atrybucyjno-proweniencyjne

Oprawa poznańska z około 1600 r. ozdobiona m.in. radełkiem gotycko-renesansowym,
stosowanym w Niemczech w latach 30.-40. XVI w.

Polskie oprawy z 2 poł. XVII wieku jako przykłady zastosowania
radetek późnogotyckich (pocz. XVI w.) i renesansowych (2-3 ćw. XVI w.)

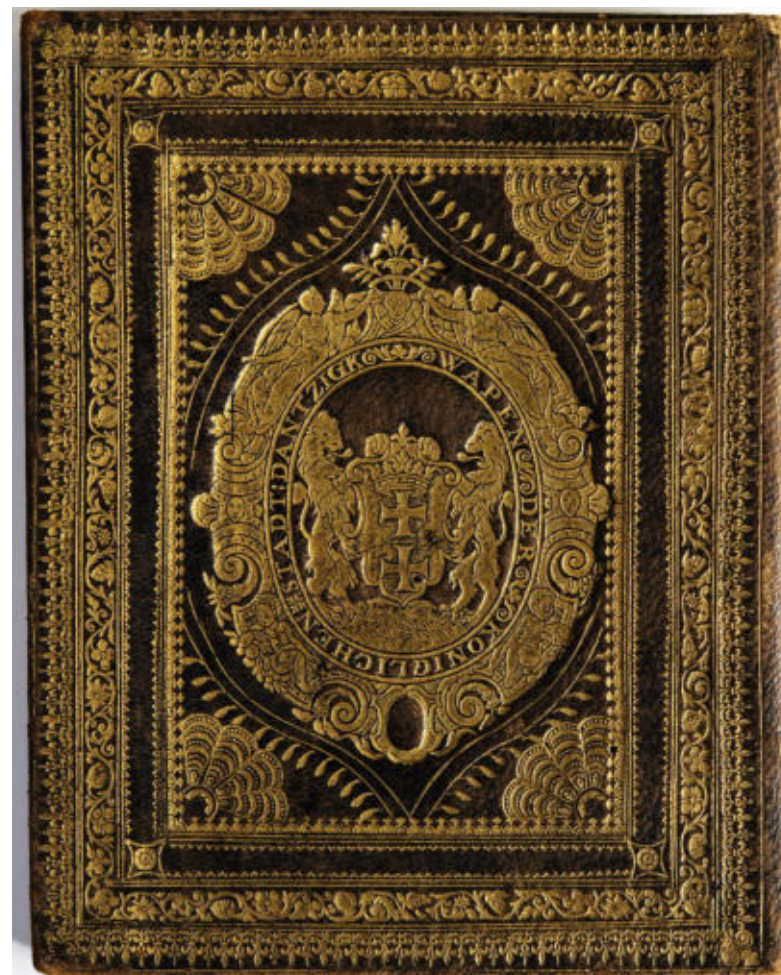

Plakiety z herbem elektora saskiego użyte po około 150 latach na oprawach toruńskich
z przełomu XVII i XVIII wieku

Barokowa oprawa francuska z 2 poł. XVII w. o charakterystycznej:

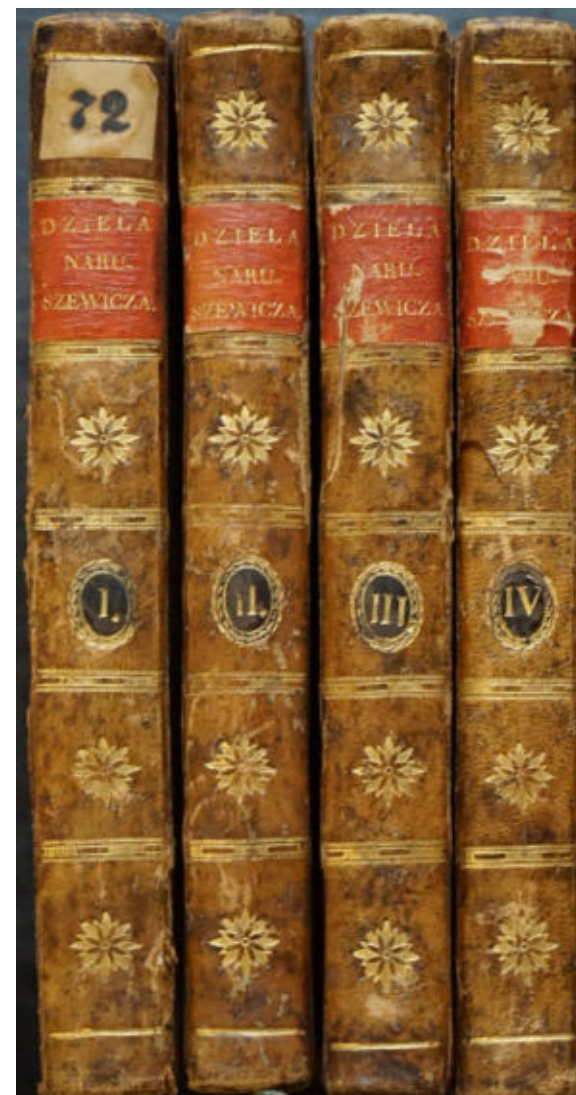
a) kompozycji dekoracji, b) formie superekslibrisu, c) użytych materiałach i technice szycia bloku

Polskie (warszawskie? oraz gdańskie) naśladownictwa francuskich opraw
o dekoracji wachlarzowej z elementami koronkowymi oraz *semé* i *branchages*

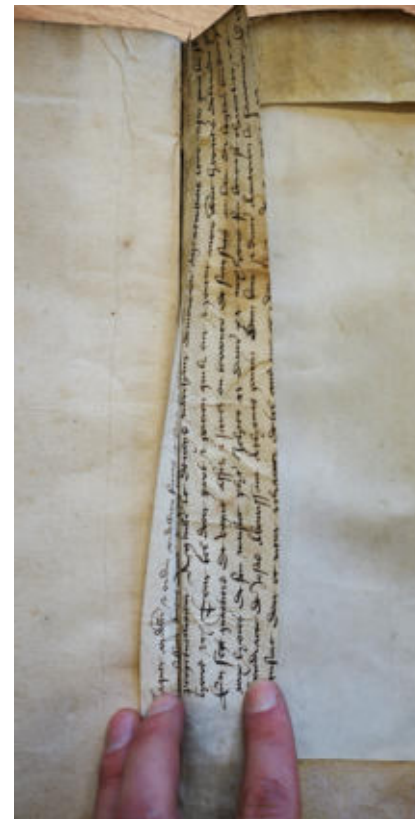
Ujednolicone oprawy inkunabułów pozyskanych z wielkopolskich klasztorów – typowe dla Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu (XIX w.)

Grzbiety opraw jako nośniki informacji proveniencyjnych

Napisy na obcięciach kart jako wskazówki proveniencyjne a niekiedy *de facto* zapiski proveniencyjne

Znak wodny na wyklejce oraz makulatura introligatorska
jako nośniki informacji atrybucyjno-proweniencyjnych

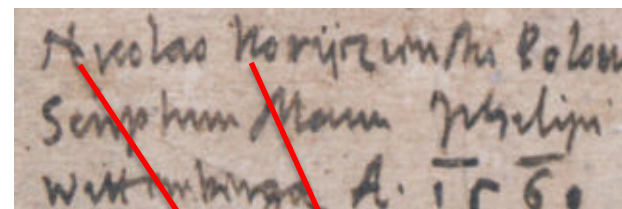
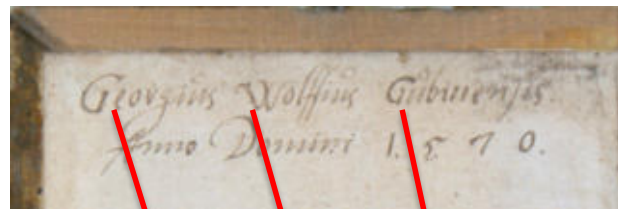
„Uszlachetnienie” oraz pastisz szesnastowiecznych opraw polskich jako wyróżnik niektórych woluminów lwowskiego *Bavorowianum*

Wtórne superekslibrisy księgozbioru Zygmunta Czarneckiego (kon. XIX w.) oraz Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu (XIX w.) na polskich oprawach z XVII wieku

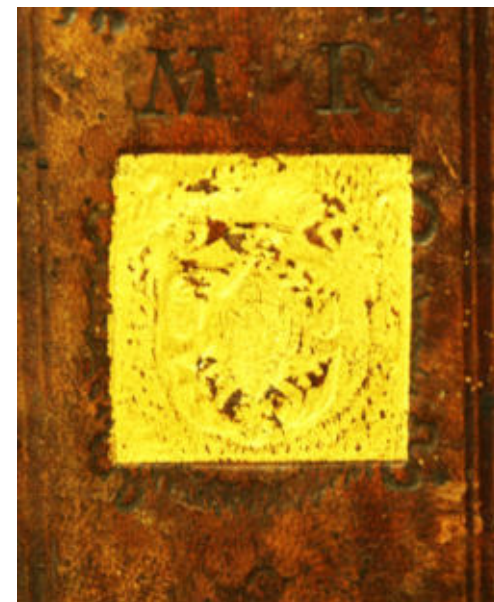

Dwa egzemplarze specyficznego polskiego superekslibrisu herbowego (tzw. Introligatorskiego) z XVI w.

Typowo niemieckie superekslibrisy napisowe na oprawach niemieckich

wykonane dla brandenburskiego oraz polskiego bibliofila

Przykłady różnych sposobów zamaskowania starego superekslibrisu (XVI-kon. XVIII w.)

**Superekslibris bpa krakowskiego Jakuba Zadzika na wymazanym superekslibrisie bpa
krakowskiego Andrzeja Lipskiego (lata 30. XVI w.)**

Oprawa z około 1600 r. wyciętym superekslibrisem bądź medalionem dekoracyjnym

Poznańskie oprawy renesansowe z pierwotnym oraz trzema wtórnymi superekslibrisami

Bonawentury Chobieńskiego *vel* Chobienieckiego (lata 40. XVI w.)

Włoski superekslibris dla polskiego hierarchy kościelnego herbu Korab jako wyraz niedostosowania narzędzi zdobniczych do specyfiki polskiej heraldyki i falerystyki

Fałszywe/błędnie interpretowane znaki proveniencyjne:

superekslibrisy tzw. nakładowe króla Stanisława Augusta Poniatowskiego

na drukach warszawskich wydanych (i prawdopodobnie oprawionych) pod jego auspicjami